

ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

ETELÄ-KARJALAN TILANNEKUVA KEVÄT 2016

ETELÄ-KARJALAN MAAKUNTAOHJELMAN 2014-2017
SEURANTARAPORTTI

Sisällys

1.	Johdanto	2
2.	Maakuntaohjelmassa esitettyjen keskeisten tavoitteiden seuranta	2
3.	Väestö ja muuttoliike.....	3
4.	Elinkeinorakenne ja kilpailukyky.....	4
5.	Yritystoiminnan näkymät.....	9
6.	Työllisyys.....	10
7.	Osaaminen.....	13
8.	Kuntatalous.....	15
9.	Maakunnan saavutettavuus ja infrastruktuuri	17
10.	Yhteenveto	18

1. Johdanto

Etelä-Karjalan maakuntaohjelma 2014–2017 hyväksyttiin kesäkuussa 2014 maakuntavaltuustossa. Maakuntaohjelma linjaa maakunnan kehittämistavoitteet neljään toimintalinjaan:

1. Yritteliäs ja osaava Etelä-Karjala

tähtää maakunnan osaamis- ja innovaatiopotentiaalin täysimääräiseen hyödyntämiseen. Elinkeinorakenne uudistuu lisäämällä osaamis pohjaisia työpaikkoja sekä integroimalla opiskelijoita nykyistä paremmin Etelä-Karjalaan.

2. Kansainvälinen ja kiinnostava rajamaakunta

vahvistaa osaamiseltaan, elinkeinotoiminnaltaan ja sijainniltaan kilpailukykyistä maakuntaa. Tavoitteena on toimiva infrastruktuuri, kansainvälisen elinkeinotoiminnan edistäminen sekä kulttuurisen monimuotoisuuden hyödyntäminen.

3. Vihreä ja uudistuva edelläkävijä

asettaa tavoitteeksi puhtaan elinympäristön ja vihreän teknologian älykkäästi erikoistuvan edelläkävijämaakunnan. Biotalous sekä energia-, sähkö- ja ympäristötekniikkaan luodaan uutta liiketoimintaa. Tavoitteena on edistää elinympäristön puhtautta sekä vastuullista kuluttamista. Vihreä hyvinvointi sekä lähiruoka avaavat uusia mahdollisuuksia yritystoiminnalle.

4. Välitön ja välittävä Etelä-Karjala

painottaa asennetta mennä positiivisina karjalaisina eteenpäin. Maakunnan asukkaat osallistuvat ja tekevät asioita yhdessä tavoitteena rakennetun, henkisen ja sosiaalisen kulttuurin kestävä kehitys.

Maakuntaohjelman toteutumista seurataan järjestelmällisesti. Syksyllä 2015 valmistunut seurantaraportti pureutui toimintalinjojen tavoitteiden toteutumiseen, laadulliseen arviointiin maakuntaohjelman toteutumisesta ja kuvasi kehittämisrahoituksen kohdentumista. Tässä aluetaloustarkastuksessa kuvataan maakunnan kehityksen tilaa viimeisimpien tilastotietojen perusteella sekä peilataan kehityksen suuntaa maakuntaohjelmassa asetettuihin, maakunnan kehitystä kuvaaviin tavoitteisiin.

Etelä-Karjalan liitto on alkuvuodesta 2016 laatinut työ- ja elinkeinoministeriölle *varautumissuunnitelman*, jossa on arvioitu maakunnan ja sen elinkeinorakenteen muutosjoustavuutta. Arvion mukaan Etelä-Karjala on pieni ja ketterä maakunta, muutosjoustava alue. Maakunnassa tehdään yhteistyötä, uskalletaan ja ollaan elämäniloisia, positiivisia karjalaisia. Tekemistä ohjaa kestävä kehitys ja edelläkävijäisyys. Etelä-Karjala on osoittanut halua ja kykyä uudistaa rakenteitaan ja toimintojaan proaktiivisesti. Aiemmin tehdyt maakunnalliset ratkaisut Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri Eksoten ja ammatillisen koulutuksen keskittämisestä maakunnan suuruisiin yksiköihin sekä suunnitelma Lappeenrannan teknillisen yliopiston (LUT) ja Saimaan ammattikorkeakoulun (Saimia) yhdistymisestä LUT-konserniksi ovat esimerkkejä maakunnan muutosjoustavuudesta ja antavat vahvan perustan toiminnalle myös tulevaisuudessa.

2. Maakuntaohjelmassa esitettyjen keskeisten tavoitteiden seuranta

Etelä-Karjalan maakuntaohjelmassa 2014–2017 on asetettu numerotavoitteet keskeisille maakunnan yleistä kehitystä kuvaaville muuttujille. Tavoitteet ja kunkin toteutumistilanteesta kertova viimeinen käytettävissä oleva tilastotieto on koottu oheiseen taulukkoon. Viimeistä tilastotietoa on verrattu kesällä 2014 käytettävissä olleeseen tietoon. Väestö- ja työttömyyskehityksen suunta ei ennakoit toimintaympäristön negatiivisten muutosten vuoksi maakuntaohjelman tavoitteiden saavuttamista. Positiivisia viestejä ovat BKT:n sekä viennin osuuden kasvu.

	Viimeisin tilastotieto	Tavoite 2017	Kehityksen suunta verrattuna käytettävissä olleeseen tietoon 6/2014
Väkiluku	131 155 (2015)	132 000 henkilöä	-
BKT/asukas	35 439 (2013)	45 000 €	+
Kasvuyritysten määrä	Kaakkois-Suomi 29 kpl (2011 -2014)	40	-
Viennin osuus tuotannosta	14,9 % (2013)	15 %	+
Työttömyysaste (TEM, työttömyystilasto)	15,0 % (2015)	9 %	-
Työllisyysaste (TK, työvoimatutkimus)	63,8 % (2015)	67 %	+/-
Nuorten työttömyys (TEM, työttömyystilasto)	1350 henkilöä (01-02/2016, ka)	700 henkilöä	-
Pitkäaikaistyöttömyys (TEM, työttömyystilasto)	2849 henkilöä (01-02/2016, ka)	1 300 henkilöä	-
Peruskoulun jälkeistä tutkintoa vailla olevat 25–29-vuotiaat	14,3 % (2014)	12 %	+/-

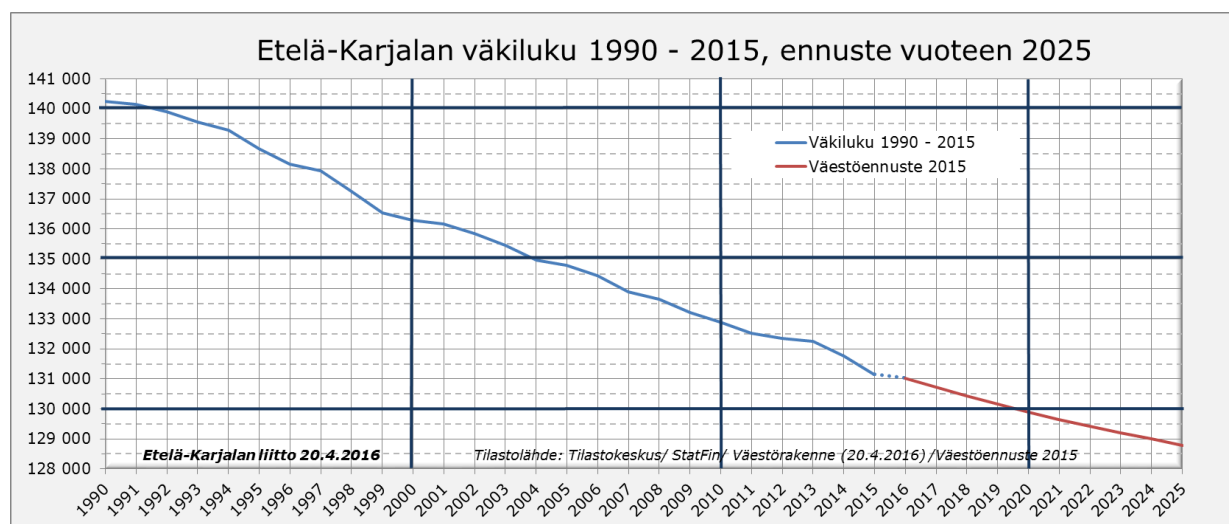
Etelä-Karjalan keskeiset kehitysmuuttujat ja niiden suunta

3. Väestö ja muuttoliike

Tilastokeskuksen väestönmuutostilaston mukaan Etelä-Karjalan väkiluku oli vuoden 2015 lopussa 131 155 henkeä. Väki jatkoi vähenemistään (-609) vuodesta 2014 (-488). Väestö ikääntyy nopeammin kuin koko maassa keskimäärin. Väestönmuutosten ennakkotilaston mukaan kuolleisuus (1 652) on yhä syntyvyyttä (1 087) suurempi. Kuntien välinen nettomuutto vie edelleen väestöä toisaalle (-433), mutta siirtolaisuus lievittää tilannetta. Väestön ikärakenteesta johtuen työvoimasta lähtee väestöä enemmän kuin työvoimaan tulee.

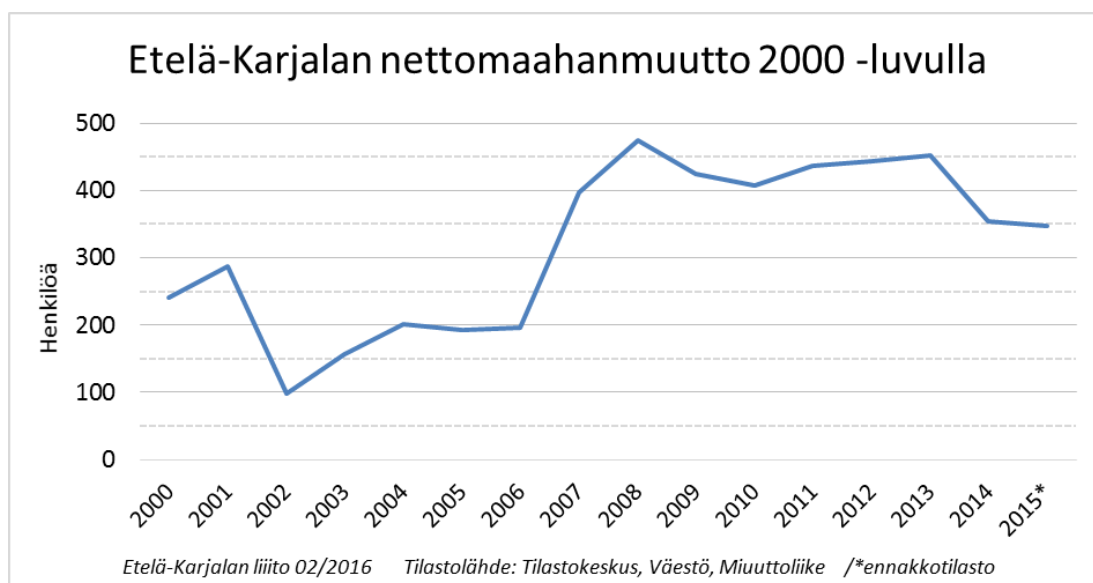
Väkiluku on pienentynyt kymmenessä vuodessa 3 631 henkilöllä ja 2,7 prosentilla. Väestön väheneminen on lähes yhtä voimakasta kuin edellisellä kymmenvuotisjaksolla 1995 – 2005 (-3 892 henkeä ja -2,8 %).

Väki väheni vuonna 2015 Etelä-Karjalan kunnissa lukuun ottamatta Lappeenrantaa ja Taipalsaarta. Lappeenrannassa väestönlisäys oli 81 henkeä ja Taipalsaarella lisäystä oli 17 henkeä. Väestönmuutosten ennakkotietojen mukaan luonnollista väestönlisäystä eli syntyneiden enemmyyttä suhteessa kuolleisiin oli vain Lemillä (+3) ja Taipalsaarella (+11).

Maahanmuutto on edelleen parantanut väestönkehitystä 347 hengellä (*ennakkotieto*), mutta taloudellinen tilanne ja työnsaannin vaikeutuminen hankaloittavat väkiluvun kasvua. Turvapaikanhakijoiden määrän merkittävän lisääntymisen voi ennakoida kääntävän lukuja lähivuosina jälleen kasvuun, mutta toisaalta turvapaikkastatuksen saaneet voivat vapaasti hakeutua esimerkiksi pääkaupunkiseudulle ja muihin kasvukeskuksiin lähemmäs omia verkostojaan ja sinne, missä on työtä tarjolla.

Pienemmistä Etelä-Karjalan kunnista Rautjärvi valmistautuu turvapaikan saaneiden pakolaisten vastaanottamiseen. Kunta on tehnyt periaatepäätöksen 40 pakolaisen vastaanottamisesta, etusijalla ovat perheet. Myös Savitaipale jatkaa kiintiöpakolaisten vastaanottamisen valmistelua. Kaakkois-Suomen ELY-keskus korvaa kunnille pakolaisten sijoittamisesta koituvia kustannuksia.

Tämän raportin **liitteessä 1** on kuvattu väestönmuutoksia Etelä-Karjalan taajamissa, kylissä, pienkylissä ja haja-asutusalueilla ikäryhmittäin v. 2000 – 2014. Koko Etelä-Karjalan väestönmuutos ajanjaksolla oli - 4 237 asukasta (-3,1 %). Lapsiväestön määrä on pienentynyt suhteellisesti eniten: vuonna 2014 oli 4 610 alaikäistä vähemmän (-17 %), työikäisten määrä on pienentynyt 7 292 henkilöllä (-8,7 %) ja vanhusten määrä on lisääntynyt 7 665 henkilöllä (+31,7 %).

4. Elinkeinorakenne ja kilpailukyky

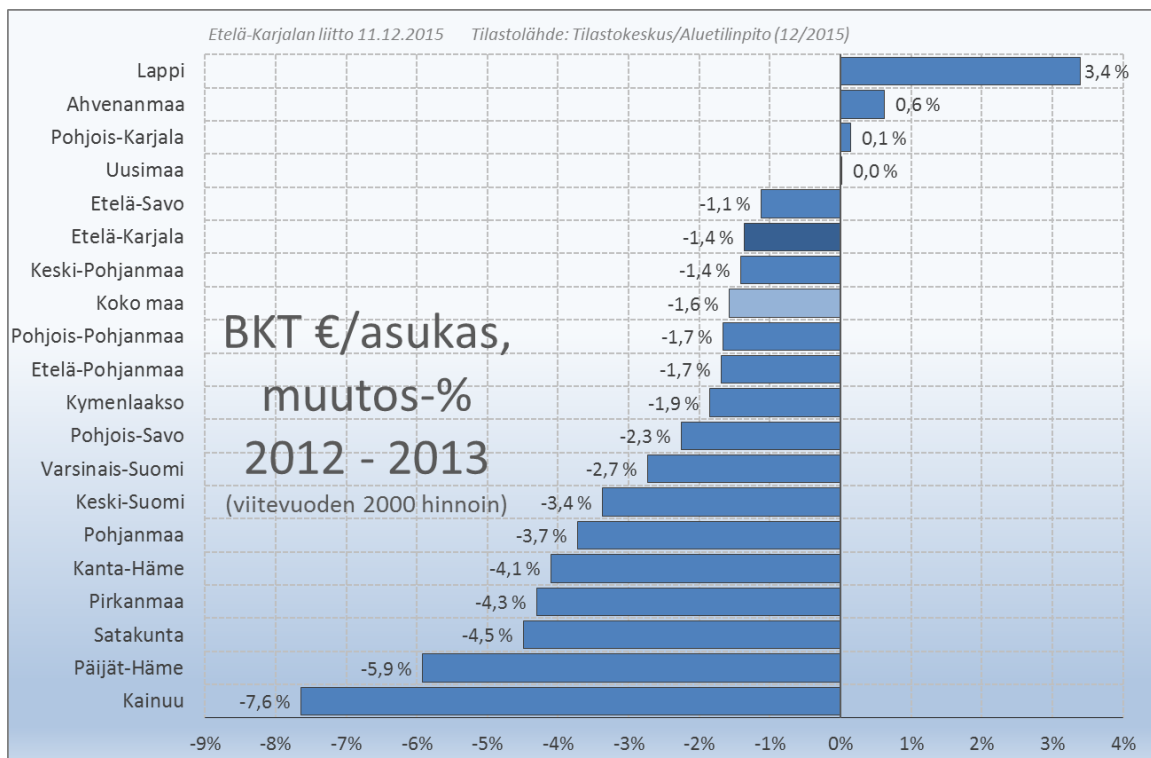
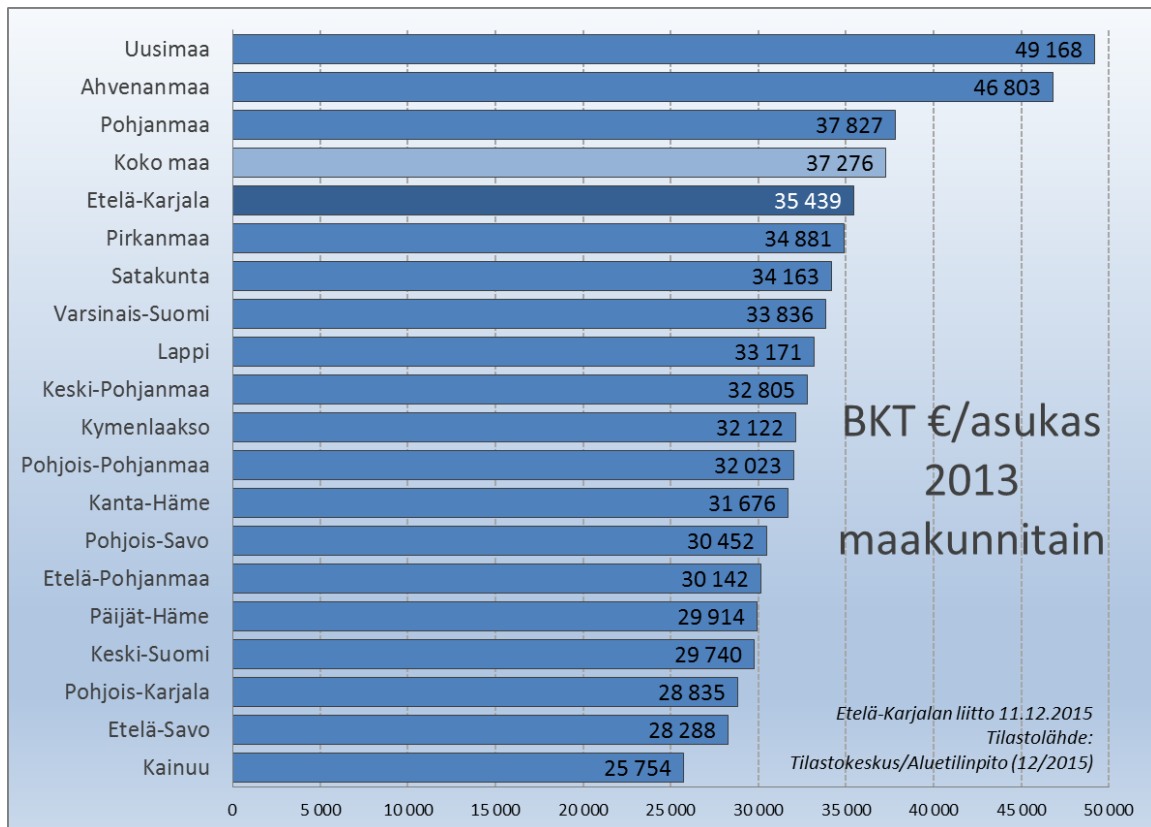
Etelä-Karjala on saanut viime vuosina useitakin myönteisiä uutisia teollisuuden investoinneista. Rakennemuutoksen myötä elinkeinot uudistuvat Etelä-Karjalassa. Perusmetsäteollisuuden suuret investoinnit heijastuvat myös muille teollisuudenaloille. Ehkä jopa euromääräistä merkitystään henkisesti suurempi on Kemiran 50—60 miljoonaa euron investointi natriumkloratin tuotantolinjaan Joutsenossa. Rakennusvaiheessa työllistyy 200 henkilöä, varsinaiseen tuotantoon kymmenkunta.

Teollisuus on merkittävin Etelä-Karjalan työllistäjä ja paperiteollisuuden osuus on edelleen yli kolmannes teollisista työpaikoista. Terveys- ja sosiaalipalvelut lähestyvät kuitenkin teollisuutta työpaikkojen määrällä mitattuna. Teollisuus vaikuttaa bruttokansantuotteeseen merkittävästi. Metsäteollisuudessa on varauduttava eurooppalaisten päästörajojen tiukentumiseen vuoden 2019 alussa erityisesti typenoksidien osalta, mutta investoinneista näiltä osin ei vielä ole tietoa.

järjestetty työpaikkojen lukumäärän mukaan		Työpaikkojen lukumäärä			
Toimiala	2013	2012	Muutos 2012-2013	Muutos -%	
C Teollisuus	8 328	8 601	-273	-3 %	
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	8 132	8 229	-97	-1 %	
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moott. ajoneuv. ja moottoripyörien korjaus	6 114	6 019	95	2 %	
P Koulutus	3 806	3 786	20	1 %	
F Rakentaminen	3 614	3 766	-152	-4 %	
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	3 571	3 583	-12	0 %	
H Kuljetus ja varastointi	3 209	3 301	-92	-3 %	
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	2 736	2 839	-103	-4 %	
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	2 078	2 090	-12	-1 %	
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	2 007	2 034	-27	-1 %	
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	1 979	2 037	-58	-3 %	
S Muu palvelutoiminta	1 466	1 481	-15	-1 %	
J Informaatio ja viestintä	1 015	1 055	-40	-4 %	
R Taiteet, viihde ja virkistys	771	764	7	1 %	
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	589	619	-30	-5 %	
X Toimiala tuntematon	488	545	-57	-10 %	
L Kiinteistöalan toiminta	424	432	-8	-2 %	
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	286	310	-24	-8 %	
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotital. toiminta tavaroiden ja palv	237	1	236		
B Kaivostoiminta ja louhinta	193	175	18	10 %	
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesih., jätehuolto & muu ympäristön puht.pit	186	194	-8	-4 %	
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0		
Toimialat yhteensä	51 229	51 861	-632	-1,2 %	
Etelä-Karjalan liitto 2.12.2015					
Tilastolähde: Tilastokeskus/ Elinkeinorakenne ja työssäkäynti					

Etelä-Karjala	2013
C Teollisuus	8328
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	2836
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	916
10 Elintarvikkeiden valmistus	901
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	627
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl. huoneka	601
24 Metallien jalostus	591
25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	564
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	540
20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	214
27 Sähkölaitteiden valmistus	164
Muut teollisuuden toimialat yhteensä	374

Vahvan teollisuuden ansiosta Etelä-Karjalan asukaskohtainen bruttokansantuote on maakuntien vertailussa yhä maan kärkeä (v. 2013) ja BKT €/asukas pieneni vähemmän kuin koko maassa keskimäärin 2012 - 2013.

Lappeenranta – Imatran kasvusopimusesitys on edennyt jatkoneuvotteluihin. Esityksen temaattiset kärjet ovat jätteiden ja sivuvirtojen prosessointi, päästötön energiajärjestelmä ja vesiteknologia.

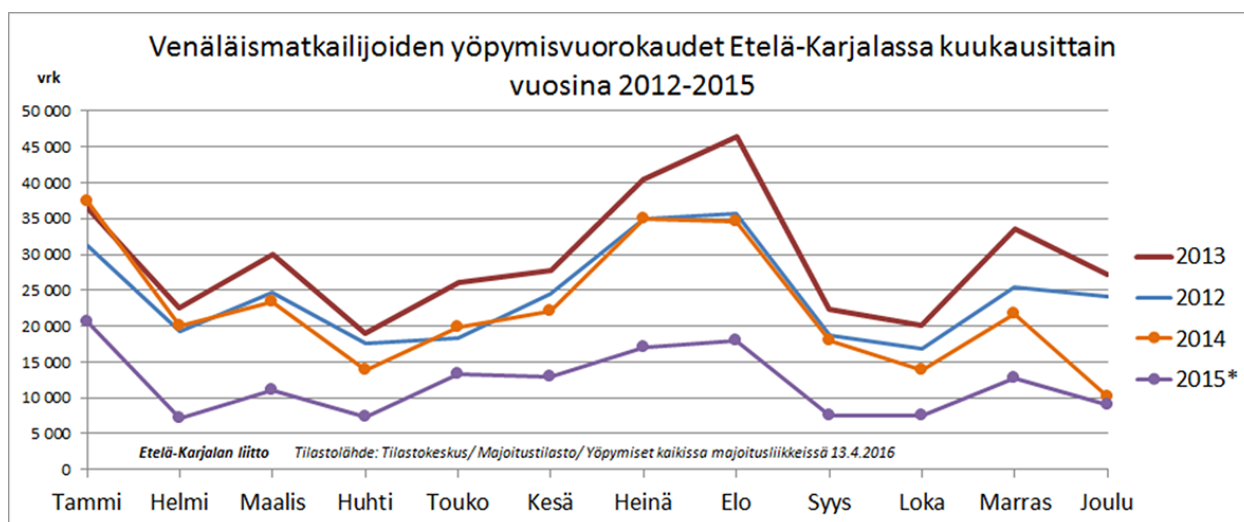
Jätteen prosessoinnista ja hyötykäytöstä suunnitellaan merkittävää liiketoimintaa Etelä-Karjalassa. Uusia komposiittituotteita ja jalostusraaka-ainetta jätteistä jalostavan laitoksen rakentamisen on tarkoitus käynnistyä Lappeenrannan Kukkuroinmäessä vuoden 2016 aikana. Koko kiertotaloushankkeen kustannusarvio teollisuuslaitoksineen ja oheisinfraineen on 3.5 miljoonaa euroa. Tarkoituksena on tuottaa jätteistä komposiittituotteita esimerkiksi piharakentamiseen, rakennus-, ajoneuvo- pakkaus- ja sähköteollisuuteen.

UPM:n biopolttoaineliiketoiminta kääntyi kannattavaksi jo viime vuoden lopulla käytännössä vajaa vuosi Kaukaan biojalostamon kaupallisen tuotannon aloittamisen jälkeen. Kaukaan biodiesel on myynnissä kuluttajille St1-, ABC- ja Shell-asevilla ”normaalin” dieselpolttoaineen osana. UPM:n biopolttoaineille myönnetty aiempaa laajempi kestävyysertifikaatti mahdollistaa puupohjaisten polttoaineiden käytön sertifioituna myös raaka-aineena esimerkiksi biomuovien tuotannossa. Uutena laajennushankkeena yhtiö uusii Kaukaalla molemmat sellun kuivauskoneet ja paalauslinjat. Työt valmistuvat vuoden lopulla. Stora Enso investoi Honkalahden sahalle 10 miljoonan euron voimalaitoksen kustannustehokkuuden parantamiseksi ja sahalta saatavan jätteen hyödyntämiseksi.

Satsauksia elinkeinojen uudistamiseen kuvaa Ukonniemeen ja Rauhaan rakentunut ainutlaatuinen liikunnan ja matkailun yhdistelmä. Tänä talvena on jäähallin, tennishallin, sisähallin, Karhumäen urheilukentän ja jalkapallokenttien sekä Rauhan golfkentän jatkoksi viimeisimpänä panostuksena valmistunut hybridi-stadion pesäpalloon sekä hiihtoon ja ampumahiihtoon. Alueella on monipuoliset mahdollisuudet järjestää kansallisen ja kansainvälisen tason kilpailuja, turnauksia ja tapahtumia ympäri vuoden.

Venäjän taloudellinen ja poliittinen tilanne sekä öljyn hinnan lasku ja romahtanut ruplan kurssi ovat edelleen vieneet Etelä-Karjalasta ostosmatkailijoita, hiljentäneet kauppaa ja vähentäneet yöpymisiä. **Tutkimus- ja Analysointikeskus TAK Oy:n** tuoreimman rajatutkimuksen mukaan venäläiset tekivät vuonna 2015 yhteensä 1,37 miljoonaa matkaa Etelä-Karjalaan. Imatran seudulle matkoista suuntautui puoli miljoonaa ja Lappeenrannan seudulle 980 000. Matkojen määrä maakuntaan väheni 33 prosenttia, kun Lappeenrannan seudulla kävi venäläisiä 38 prosenttia ja Imatran seudulla 40 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2014. Venäläiset vierailijat tulevat pääasiassa lähialueilta. Etelä-Karjalassa vierailleista venäläismatkailijoista 73 % asuu Pietarissa, 12 % Viipurissa ja 12 % muualla Leningradin alueella. Kuusi prosenttia vuonna 2015 Etelä-Karjalassa vierailleista venäläismatkailijoista oli ensimmäistä kertaa Suomessa. Muista kuin venäläisistä matkailijoista lähes puolet oli Suomessa ensimmäistä kertaa. 96 % venäläismatkailijoista käytti rahaa ostoksiin, pääasiassa elintarvikkeisiin, mutta myös taloustavaroihin, makeisiin ja vaatteisiin. Venäläisten rahan käyttö vuonna 2015 147,8 M€ on yhä erittäin merkittävä tulo Etelä-Karjalassa, mutta se on noin 41 % parin vuoden takaisesta huippulukemasta (2013: 360,8 M€).

Vuosi 2013 oli venäläismatkailijoiden kaikkien aikojen ennätysvuosi Suomessa. Vuoden 2014 aikana venäläismatkailijoiden yöpymisvuorokausien määrä Etelä-Karjalan majoitusliikkeissä laski 23 % ja vuonna 2015 venäläisyöpyjien määrä lähes puolittui vuodesta 2014 (- 47 %). Venäläismatkailijoiden keskuudessa Etelä-Karjala on edelleen toiseksi suosituin maakunta Uudenmaan jälkeen. Koko Suomessa venäläismatkailijoiden yöpymiset vähenivät 17 % vuoden 2014 aikana ja 42 % vuonna 2015. Vertailu kuukausitasolla Etelä-Karjalassa osoittaa, että vuosi 2014 oli lähellä v. 2012 tasoa venäläismatkailijoiden yöpymisvuorokausia laskettaessa. Joulukuussa 2014 ero oli jo huomattavampi (vuoden loppuun mennessä -7,3 %). 2013 oli kaikkien aikojen ennätysvuosi ja 2015 jää toistaiseksi heikoimmaksi.

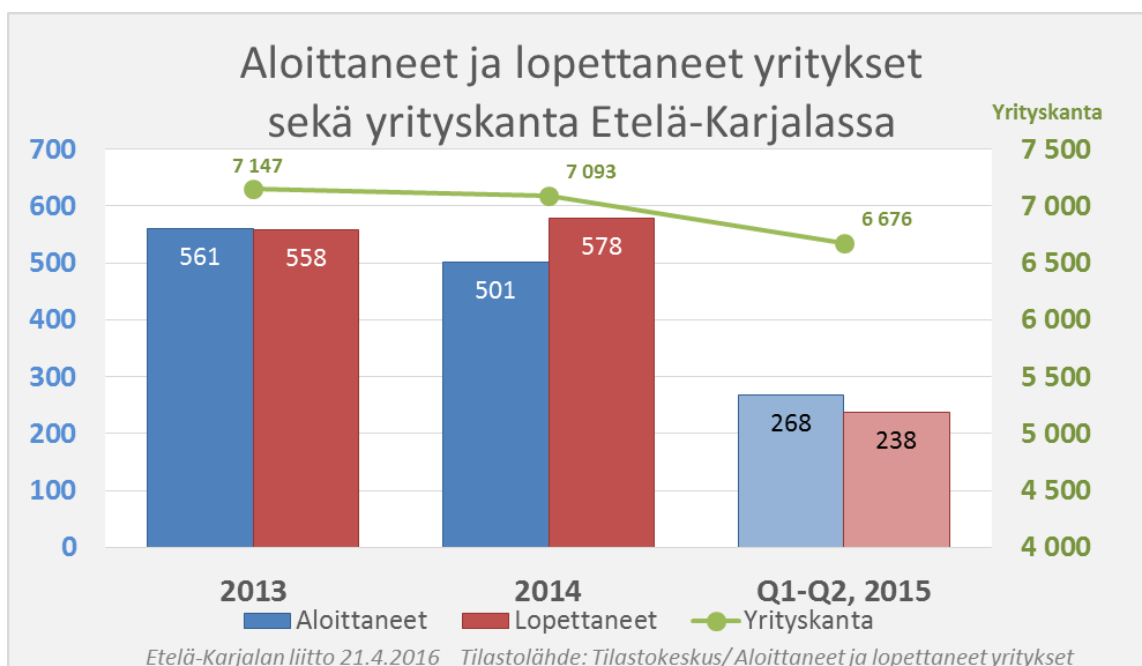
Kokonaisuutena toiveita herättävää myös Etelä-Karjalan kannalta on se, että matkailutilinpidon mukaan vuonna 2015 matkailu Aasian maista kasvoi ja Suomen majoitusliikkeissä yövyttiin runsaat 19,7 miljoonaa kertaa. Ilman venäläisten matkailua ulkomaalaisten yöpymiset kasvoivat 8 prosenttia. Alkuvuonna 2016 (tammi-helmikuussa) ulkomaisten matkailijoiden yöpymiset kasvoivat 9 prosenttia. Hyvinvointi-, luonto- ja liikuntamatkailussa on Etelä-Karjalan potentiaali ja turvalliset olot sekä perhemyönteisyys luovat luotusta ja viihtyisyyttä.

Aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten määrä

Tilastokeskuksen mukaan aloittaneiden yritysten määrä väheni 4,8 prosenttia vuoden 2015 *kolmannen neljänneksen* loppuun mennessä edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Lopettaneiden yritysten määrä väheni niin ikään 4,8 prosenttia vuoden 2015 *toisen neljänneksen loppuun* edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna eli lopettaneiden yritysten määrä oli laskusuuntainen.

Etelä-Karjalassa vuonna 2013 aloittaneiden (561) ja lopettaneiden (558) yritysten määrät olivat lähes tasapainossa. Vuonna 2014 lopettaneita yrityksiä (578) oli selvästi aloittaneita enemmän (501). Vuoden 2015 ensimmäisellä neljänneksellä aloittaneita yrityksiä (151) oli jälleen lopettaneita (111) enemmän, mutta toisella neljänneksellä aloittaneita yrityksiä (117) oli hieman lopettaneita (127) vähemmän. Tilanne toisen neljänneksen lopussa on siis 268 – 238 aloittaneiden yritysten hyväksi.

Tilastokeskus on katkaissut tilaston aikasarjan, joten tietoja voi verrata ainoastaan vuoden 2013 aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten määriin eikä tätä edeltävien periodien tietoihin.

5. Yritystoiminnan näkymät

Kevään 2016 pk-yritysbarometrin mukaan Suomen pk-yritysten odotukset lähiajan suhdannenäkymistä ovat jatkuneet positiivisina syksystä 2015. Koko maan pk-yrityksistä 32 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 16 % huononevan. Saldoluku on nyt +15 kun se edellisellä mittauskierroksella oli +9. Myös Etelä-Karjalan alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on noussut syksystä 2015 (+7 => +14). (Pk-yritysbarometri, kevät 2016, Alueraportti, Etelä-Karjala). Niin Etelä-Karjalassa kuin koko maassa suhdannenäkymät henkilökunnan määrän suhteen ovat myös syksyä 2015 positiivisempia.

Etelä-Karjalan alueella pk-yritykset hakevat edelleen kasvua mahdollisuuksien mukaan (38 %). Asemansa pyrkii säilyttämään yrityksistä hieman vähemmän (34 %). Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoi 2 % vastaajista. Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat edelleen Etelä-Karjalan pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia.

Merkittävimmät työllistämisen esteet koko maassa ja Etelä-Karjalassa ovat työn sivukulut ja kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus. Noin joka neljäs koko maan ja alueen pk-yrityksistä on ryhtynyt sopeuttamistoimenpiteisiin ja joka kymmenes suunnittelee sopeuttamista nykyisen suhdannetilanteen vuoksi. Yleisimmät toteutetut tai harkinnassa olevat sopeutustoimet koko maassa ja Etelä-Karjalan alueella ovat työaikajärjestelyt ja lomautukset. Yleisimmät digitaaliset työkalut ja palvelut ovat yrityksen omat kotisivut ja sosiaalinen media.

EK:n helmikuun 2016 suhdannebarometrin mukaan teollisuuden ja rakentamisen suhdannetilanne nousi tammikuussa 2016 hieman tavanomaista paremmaksi ja suhdanteiden ennakoidaan pysyvän lähikuukausina ennallaan. Tuotantokapasiteetti on ollut kohtalaisesti hyödynnettyä, sillä kapasiteetti oli tammikuussa kokonaan käytössä 78 %:lla vastaajista. Tilaustilanne oli tammikuussa likimain normaali. Valmiiden tuotteiden varastot ovat vähän tavanomaista täydempiä. Henkilöstöä vähennettiin lievästi vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä ja työvoimaa supistettaneen vähän myös talven aikana. Heikko kysyntä on ollut yleisin tuotantokapeikko. Ammattityövoimasta oli pulaa 13 %:lla alasta ja kapasiteettipula oli ongelmana 19 %:lla vastaajista. Kannattavuus on pysynyt keskimäärin vuoden takaisissa lukemissa. Investoinnit ovat lisääntyneet vähän.

Sen sijaan Kaakkois-Suomen yksityisten palvelualojen yritysten suhdannetilanne oli tammikuussa 2016 lievästi tavanomaista huonompi ja talven ja alkukevään kehitystä ennakoivat suhdannenäkymät lievästi miinuksella, kuitenkin viime lokakuussa tehtyä vastaavaa tiedustelua hiukan paremmat. Tammikuussa 80 % vastaajista arvioi tilanteen pysyvän lähikuukausina muuttumattomana. Heikkenemistä ennakoi 13 % vastaajista ja 7 % odotti tilanteen paranemista. Kaakkois-Suomen palvelujen suhdannenäkymät ovat aavistuksen verran koko maan keskiarvoa synkemmät.

Myyntimäärät lisääntyivät hienokseltaan viime vuoden lopulla ja kuluvan vuoden alussa myynnin ennakoidaan supistuvan lievästi. Henkilöstö supistui hivenen vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä, mutta työvoiman määrä säilynee ennallaan kuluvan vuoden alussa. Kysyntä oli riittämätöntä 39 %:lla yrityksistä ja ammattitaitoisesta työvoimasta oli pulaa 23 %:lla vastaajista. Kannattavuus on jonkin verran vuoden takaista parempi, mutta lähikuukausina sen ennakoidaan heikkenevän hieman.

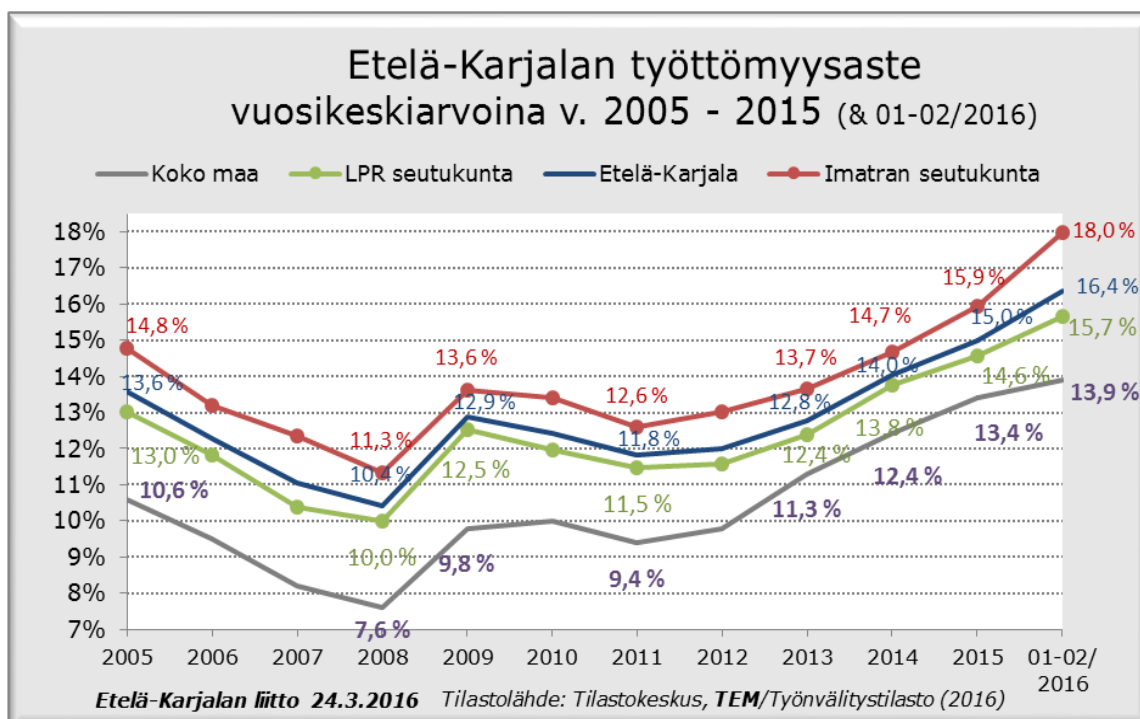
6. Työllisyys

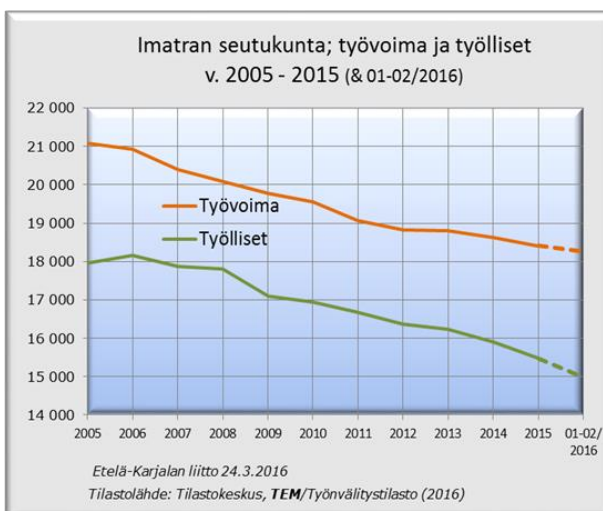
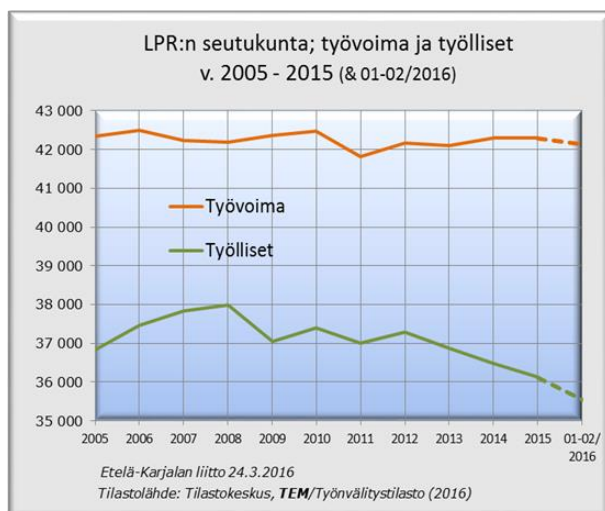
Helmikuun 2016 TEM Työnvälitystilastojen mukaan työttömyyden kasvu Etelä-Karjalassa (5,9 %) oli koko maata (1,6 %) voimakkaampaa. Sekä Lappeenrannan (5,7 %) että Imatran (6,4 %) seudulla työttömyys kasvoi keskimäärin enemmän kuin koko maassa.

Etelä-Karjalassa on 9 820 työtöntä mukaan lukien lomautetut. Yli vuoden työttömänä on ollut 2 866 eteläkarjalaista. Uusia avoimia työpaikkoja on ollut helmikuussa 998, jossa on -10,1 prosenttia vähennystä edellisen vuoteen.

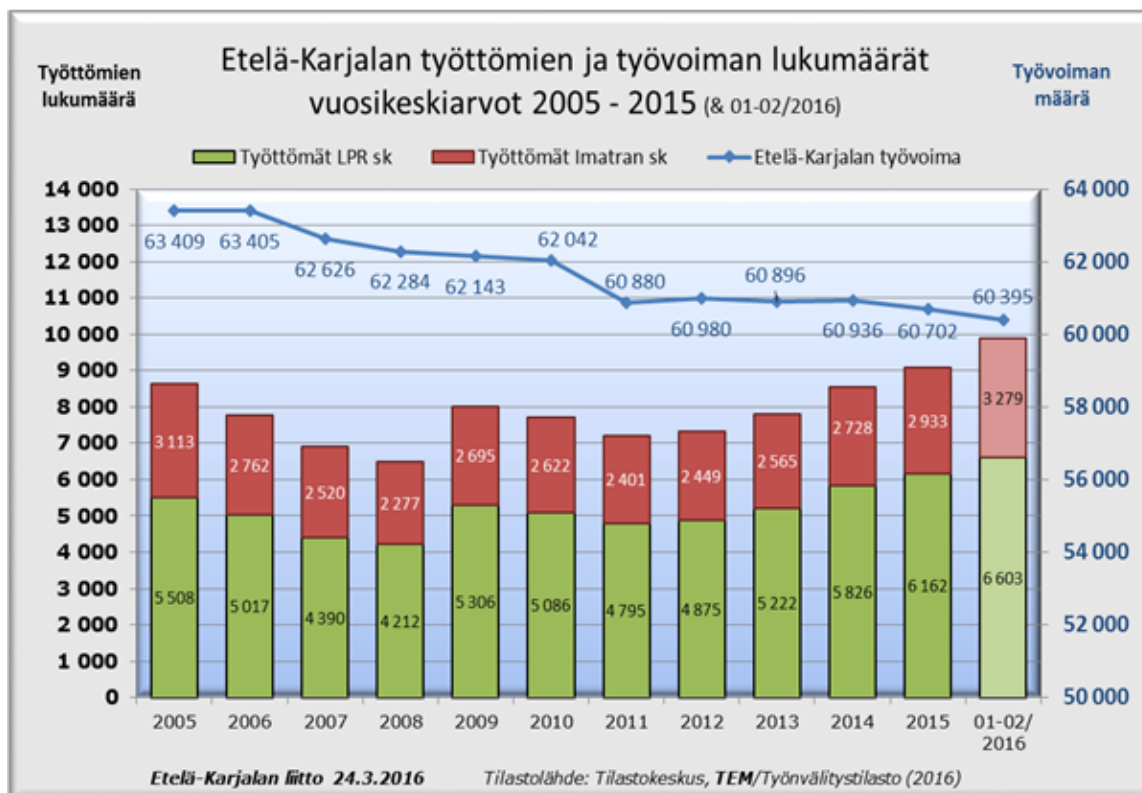
Imatran seudulla työttömiä oli 3 248. Työttömien osuus on 17,8 prosenttia työvoimasta. Lappeenrannan seudulla työttömiä oli 6 572. Lappeenrannan seudulla työttömien osuus työvoimasta on 15,6 prosenttia (koko maa 13,7 %).

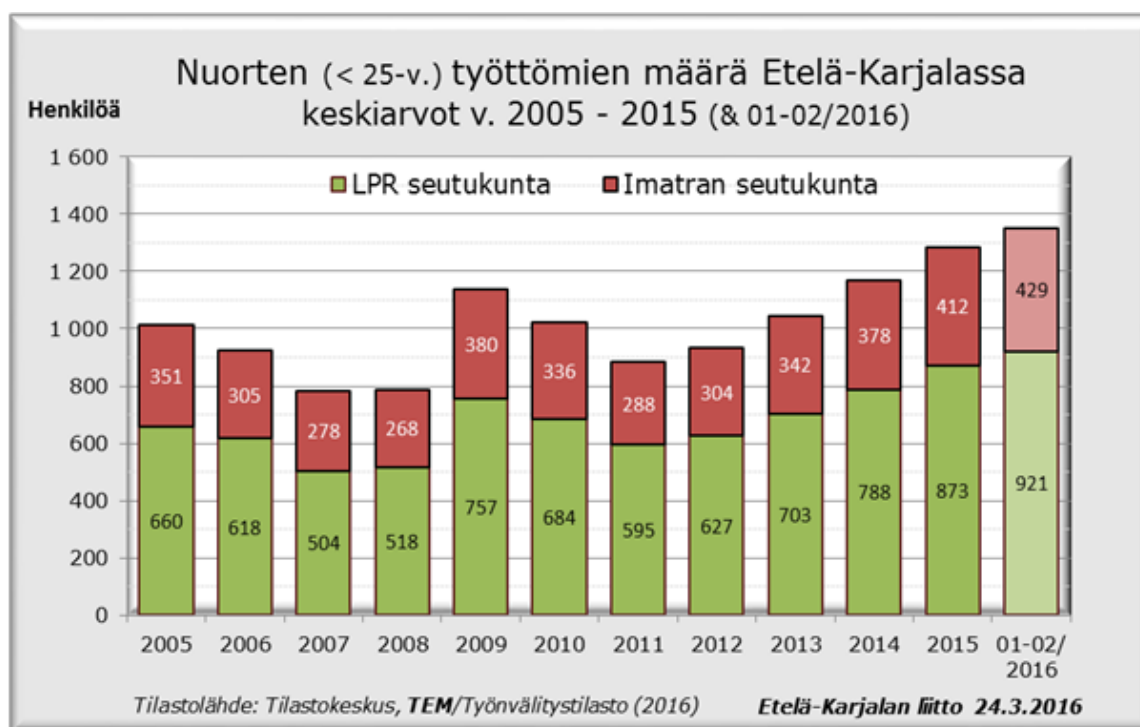
Työttömyyttä kuvaavissa kaavioissa on käytetty vuosittaisia keskiarvoja ja vuoden 2016 osalta kuluneiden kuukausien (tammi-helmi) keskiarvoa.

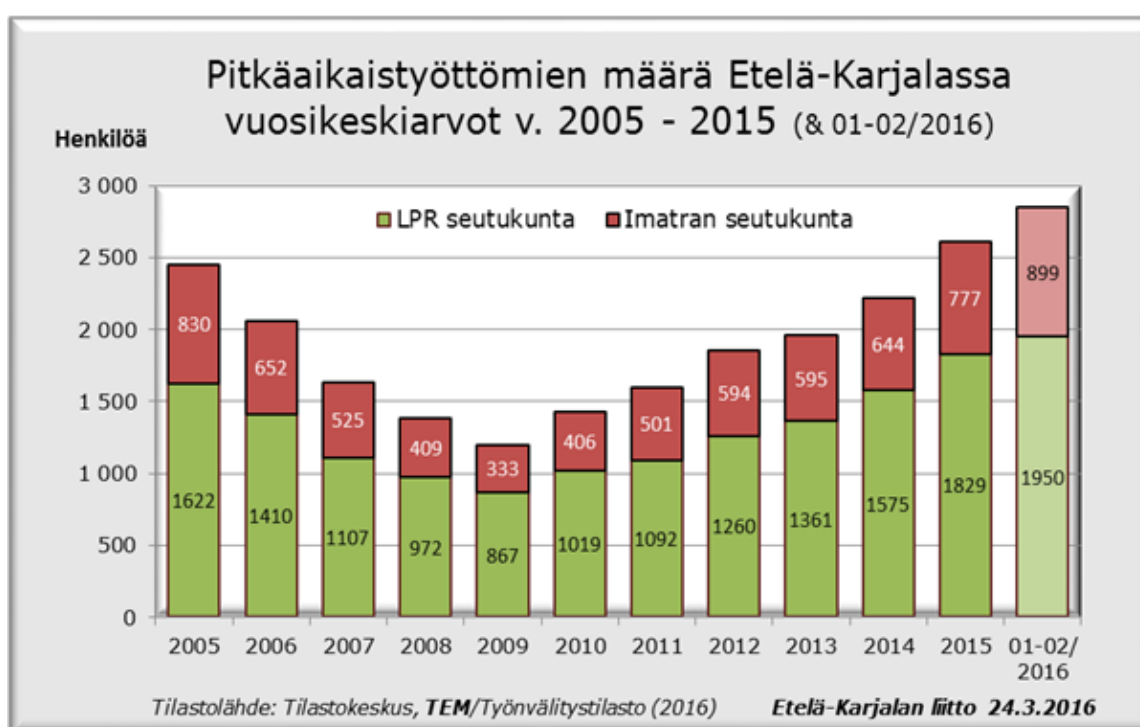

Esimerkkinä Etelä-Karjalan työllistämishankkeista on Etelä-Karjalan kylät ry:n kaksivuotinen Osaava ja osallistuva tekijä – hanke, joka on käynnistynyt huhtikuun 2016 alussa. Tavoitteena on uusien työnantajien löytäminen kouluttamalla 3. sektorin yhdistyksiä (myös kaupunkialueella) ja maaseudun mikroyrityksiä työnantajiksi sekä tarjoamalla pitkäaikaistyöttömille työtä tai työkokeilua yhdistysten toimesta sekä maaseudun mikroyrityksissä.

Nuorten työttömien määrän kehitys on tulevaisuuden kannalta kaikkein huolestuttavinta. Etelä-Karjalassa Ohjaamo-toiminta on kuitenkin käynnistynyt positiivisesti. Ohjaamon tavoitteena on edistää nuorisotakuun toteutumista ja nuorten sijoittumista koulutuksen, työelämän tai erilaisten muiden tukitoimien piiriin. Ohjaamossa moniammatilliset tiimit tarjoavat nuorille matalankynnyksen palveluohjausta. Ohjaamo-palvelupisteet sijaitsevat Lappeenrannassa nuoris- ja monitoimitalo Monarilla ja Imatralla nuorisotalo Koskiksessa. Lappeenrannan ohjaamo palvelee Lappeenrannan seutukuntaa ja Imatran ohjaamo Imatran seutukuntaa. Toimintaa täydentävät Eksoten liikkuvat matalankynnyksen palvelut ja toimintamallit.

7. Osaaminen

Tärkein uutinen Etelä-Karjalan koulutus kentällä on ollut Lappeenrannan teknillisen yliopiston ja Saimaan ammattikorkeakoulun tammikuinen ilmoitus yhdistymisestä LUT-konserniksi. Uusi korkeakoulu aloittaa Lappeenrannassa vuoden 2018 alussa ja konsernissa voi suorittaa yliopisto- ja ammattikorkeakoulututkintoja. Uudessa konsernissa koulutus ja tutkimus toteutetaan LUT Schooleissa ja schooleihin rinnastettavassa kansainvälisesti tunnustetun mallin mukaisessa Saimia Collegessa. LUT vastaa edelleen tieteellisestä tutkimuksesta ja yliopistotasoisesta korkeakoulutuksesta. Ammattikorkeakoulu tekee soveltavaa tutkimusta ja tarjoaa ammattikorkeakoulututkintoja. Molemmat korkeakoulut tuottavat edelleen heille annettujen tutkinto-oikeuksien mukaisia tutkintoja. Integraatio vahvistaa Skinnarilan kansallisesti ja kansainvälisesti laadukasta, houkuttelevaa ja monipuolista kampusta sekä edistää opetuksen, hallinnon, tukitoimintojen ja tilaresurssien tehokkaampaa käyttöä.

Sekä yliopistossa että ammattikorkeakoulussa käytiin viime syksynä yt-neuvottelut ja molempien henkilöstömäärä väheni neuvottelujen seurauksena. LUT:n henkilöstö väheni säästösyistä 120 henkilöllä, mikä on 13 prosenttia yliopiston henkilöstömäärästä. Valtion massiivisten opetukseen ja tutkimukseen kohdistamien leikkausten sekä yritysrahoituksen vähenemisen yhteisvaikutus kouraisi yliopistoa syvältä. Ammattikorkeakoulu sopeutti myös toimintaansa 19,6 henkilötyövuoden verran. Suurin osa vähennyksistä koski opetushenkilöstöä ja loput muuta henkilöstöä.

Toisen asteen koulutus – Saimaan ammattiopisto Sampo ja lukiot

Ikäluokkien pieneneminen ja julkisen talouden rahoitus pohjan heikkeneminen asettavat yhä haasteita Etelä-Karjalan koulutuksen järjestäjille. Myös Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä on käynyt yt-neuvottelut toiminnan, talouden ja henkilöstömäärän sopeuttamiseksi yhteensä noin 7,7 M€ pienempään tulorahoitukseen vuosien 2015–2017 aikana. Säästöjä löytyi lomautuksista, osa-aikaistamisista, määräaikaisten päättämisistä ja eläköitymisistä.

Yhteishaku Sampon opetussuunnitelmaperusteisten perustutkintojen eli ns. ”nuorten” koulutusten kokonaishakijamäärä laski vain hieman viimevuotisesta, hakijoita oli 2885 (2015: 2927). Ensisijaisten hakijoiden määrä sen sijaan nousi 801 hakijaan (2015: 780), joskin myös aloituspaikkoja tarjolla viimevuotisesta vähemmän eli 765 (2015: 837). Suosituimpia hakukohteita Lappeenrannassa olivat sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, josta osa ylioppilaspohjaisia aloituspaikkoja sekä liiketalouden, autoalan, sähkö- ja automaatiotekniikan ja hiusalan perustutkinnot. Imatralla suosituimpia olivat sähkö- ja automaatiotekniikan, kauneudenhoitoalan, logistiikan, hotelli-, ravintola- ja catering alan sekä autoalan perustutkinnot.

Työvoimapolitiittisten määrärahojen pienenemisestä johtuen työvoimakoulutuksen määrä on puolittunut vuoden 2016 alusta. Tässä tilanteessa Sampo on lisännyt aikuiskoulutuksen aloituspaikkoja ja pystyy täten vastaamaan paremmin hakijamäärien kasvuun. Sampon aikuiskoulutukseen oli runsaat 1000 hakijaa tarjolla olleisiin 460 opiskelupaikkaan. Suurimpia hakijamääriä aloituspaikkoihin nähden houkuttelivat tänä vuonna sosiaali- ja terveysalan, liiketalouden, sähköalan, kone- ja metallialan, tieto- ja viestintätekniikan sekä laboratorioalan koulutukset. Myös puutarhurin, kokin, vartijan ja linja-autonkuljettajan ammatit kiinnostivat ja kone- ja metallialan runsas hakijamäärä täyttäneen yhden opetusryhmän sijasta kaksi.

Ikäluokan pientyminen vaikuttaa myös lukiokoulutukseen hakeutumiseen. Lukiopaikkojen määrä suhteutetaan ikäluokan kokoon ja esimerkiksi Lappeenrannassa laskennallisesti puolelle peruskoululaisista varataan paikka. Imatralla yhteislukioon hakeutuu imatralaisten lisäksi myös noin parikymmentä ruokolahtelaista ja 10–15 lappeenrantalaista nuorta. Aloituspaikkojen suunnittelu vaatii yhteistyötä ja tasapainoilua, jotta kaikille nuorille löytyy mielekäs jatko-opiskelupaikka peruskoulun jälkeen.

Saimaan ammattikorkeakoulu Saimia

Saimaan ammattikorkeakouluun haki kevään yhteishaussa 4 052 hakijaa, joista 1 199 ilmoitti Saimaan amk:n ensisijaiseksi hakutoiveekseen. Aloituspaikkoja on yhteensä tarjolla 480. Päivätoteutuksena toteutettaviin koulutuksiin ykköstoiveekseen Saimaan ammattikorkeakoulun ilmoittaneita oli 974 ja aloituspaikkoja 295. Yhtä päivätoteutuksen aloituspaikkaa kohden oli näin 3,30 ensisijaista hakijaa. Suosituin hakukohde oli sosionomikoulutus (9,50 hakijaa aloituspaikkaa kohti). Suosittuja olivat myös ensihoidon

koulutus (8,45 ensisijaista hakijaa/aloituspaiikka) ja fysioterapeuttikoulutus (6,30). Lisäksi ammattikorkeakoulussa voi opiskella monimuotototeutuksena toteutettavia opintoja ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavia opintoja.

Saimaan ammattikorkeakoulun strategia 2016–2020 on myös valmistunut. Visio on, että Saimia on vuonna 2025 Suomen kansainvälinen korkeakoulu. Korkeakoulun kolme painoalaa ovat: innovaatioista liiketoimintaa, PK-yritysten kasvu ja kansainvälistäminen sekä asiakaslähtöiset sosiaali- ja terveyspalvelut.

Lappeenrannan teknillinen yliopisto

Kevään maisteri- ja yhteishaussa Lappeenrannan teknilliseen yliopistoon tuli 6687 hakemusta. Erityisesti hakijoita kiinnostivat joustavat opiskelumahdollisuudet tarjoavat maisteriohjelmat. Erikoistuneet maisteriohjelmat kasvattivat hakijamääriään huomattavasti. Esimerkiksi tietojohtamisen maisteriohjelmaan haki 60 prosenttia ja konetekniikan maisteriohjelmaan 55 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Molemmat tutkinnot mahdollistavat opiskelun työssäkäynnin ohella esimerkiksi etäopintoina tai parin päivän intensiiviopetuksena. Aloituspaiikkoja oli avoinna kahdeksaan suomenkieliseen ja viiteentoista englanninkieliseen maisteriohjelmaan. Englannin kielellä opetettavien ohjelmien hakijoista 14,6 prosenttia oli suomalaisia. Kaikkiaan suomalaisten hakijoiden määrä kansainvälisiin ohjelmiin kasvoi 7 prosenttia. Lappeenrannan teknilliseen yliopistoon haki opiskelijoita yhteensä 80 maasta.

Kandidaattiohjelmiin haki 6.4. päättyneessä korkeakoulujen yhteishaussa reilu 4000 opiskelijaa. Kauppätieteille haki 2032 ja tekniikkaan 2052 opiskelijaa. Tekniikan aloilla hakijoita kiinnosti eniten tuotantotalous, energia-, kone-, sähkö- ja tietotekniikka. Tekniikan aloilla nähtiin kokonaisuudessaan pientä laskua, joka heijastaa tekniikan alojen kiinnostuksen useamman vuoden jatkunutta valtakunnallista laskua.

LUT 2020 -strategian mukaan yliopisto hakee ratkaisuja globaaleihin kysymyksiin energian riittävydestä, vedenpuhdistuksesta ja kiertotaloudesta. Voimakas keskittyminen strategian kärkiin rajaa luonnollisesti monitieteisissä yliopistoissa opiskelusta kiinnostuneita hakijoita pois, mutta toisaalta erikoistumisella pyritään tutkimuksessa ja koulutuksessa aihealueiden ehdottomaan huippukärkeen. Siinä on kansainvälisen menestymisen mahdollisuudet, mutta siihen liittyy myös riskejä.

Koulutuksen tavoitteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö ei lopulta tehnytään entiseen tapaan valtakunnallista koulutuksen ja tutkimuksen nelivuotista kehittämissuunnitelmaa eli KESUa, vaan valtakunnallinen työryhmä laati kesällä 2015 ehdotukset ammatillisen peruskoulutuksen, ammattikorkeakoulutuksen ja yliopistokoulutuksen määrällisiksi tavoitteiksi 2020-luvulle. Ehdotusten lähtökohtina ovat Suomen saattaminen kasvu-uralle ja osaavan työvoiman turvaaminen kansakunnan hyvinvoinnin ja kilpailukyvyn kannalta keskeisillä aloilla.

Esityksen mukaan nuorille suunnatun koulutuksen tutkintotarve kasvaa 2020-luvulla yliopistokoulutuksessa ja vähenee ammattikorkeakoulutuksessa sekä myös hieman ammatillisessa peruskoulutuksessa. Tutkintotarve kasvaa eniten tekniikan ja liikenteen koulutuksessa. Myös sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalle ja luonnonvara- ja ympäristöalalle tarvitaan pieni lisäys tutkintotuotokseen. Viime vuosia vähemmän tutkintoja tarvitaan kulttuurialan, yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alan sekä matkailu-, ravitsemis- ja talousalan koulutuksesta. Työryhmä esittää lisäksi ammatillisen aikuiskoulutuksen tutkintomäärien lisäämistä ja joustavuuden lisäämistä tutkintojen suorittamisessa. Työryhmä teki esityksensä koulutusasteittaisista ja koulutusaloittaisista tutkintotavoitteista 2020-luvulla, mutta maakunnittaisia määrällisiä tavoitteita esitys ei sisällä.

Maakuntien liitot antoivat valmistelun tueksi näkemyksensä pitkän aikavälin koulutustarpeista ja toimialojen työllisten määrän kehityksestä. Koulutuksen määrällisessä ja laadullisessa suunnittelussa pitäisi Etelä-Karjalan liiton mielestä kiinnittää erityistä huomiota tulevaisuuden kasvualojen osaamistarpeisiin, joita ovat muun muassa hyvinvointiteknologian kehittäminen ja hyödyntäminen, palvelumuotoilu, digitalisaatio ja robotisaatio, 3D-tulostaminen, biotalous ja cleantech sekä ympäristöosaaminen, moniosaaminen ja yrittäjäosaaminen.

Etelä-Karjalan liiton näkemyksen mukaan työllisten määrä eri toimialoilla kehittyy Etelä-Karjalassa seuraavasti:

- nykytasolla säilyviä toimialoja: rakentaminen, vähittäiskauppa, kone- ja metalliteollisuus sekä laitevalmistus, maa- ja metsätalous, koulutus ja tutkimus
- kasvavia toimialoja: sosiaali- ja terveysala sekä hyvinvointiteknologia, metsätalous ja -teollisuus, matkailu-, majoitus- ja ravitsemustoiminta, biotalous, cleantech, kiertotalous, kiinteistönhoito ja ympäristöhuolto, kuljetus ja logistiikka
- supistuvia toimialoja: julkinen hallinto

Viime vuonna maakuntaohjelman seurantaraportissa pahoiteltiin ammattikorkeakoulutasoisen tietotekniikan koulutusohjelman alasajoa Etelä-Karjalassa. Se näkyy nyt ohjelmistoalan yritysten osaaajapulana. Ohjelmistoalan yritykset palkkasivat vuonna 2015 70 uutta työntekijää ja tarvetta on edelleen vastaavalle määrälle uusia työntekijöitä. Ammattikorkeakoulusta valmistuvat viimeiset opiskelijat alkuvuoden 2016 aikana.

Neuvotteluja on käyty tarvittavan tietotekniikan koulutuksen käynnistämisestä. Tavoitteena on käynnistää Saimian, LUT:n ja yritysten yhteistyönä vuoden kestävä koulutuspilotti jo ensi syksynä 20 opiskelijalla. Jatkossa tavoitteena on, että koodaajia koulutettaisiin Saimian tradenomitutkinnolla.

8. Kuntatalous

Tilinpäätös 2015 kunnittain										
	Imatra	LPR	Lemi	Luumäki	Parikkala	Rautjärvi	Ruokolahti	Savitaipale	Taipalsaari	Etelä-Karjala
Toimitulot	31 035	82 195	1 918	3 397	9 079	3 231	4 995	6 811	2 776	145 437
Toimintamenot	-175 318	-463 814	-17 475	-31 663	-40 164	-25 036	-36 297	-29 547	-26 090	-845 404
Toimintakate	-144 283	-381 619	-15 557	-28 266	-31 085	-21 804	-31 302	-22 736	-23 314	-699 966
Verotulot	107 621	297 000	10 385	16 970	16 059	12 249	21 115	12 495	18 280	512 174
Valtionosuudet	49 046	100 000	5 883	11 497	17 862	12 212	11 440	11 410	5 563	224 913
Vuosikate	11 934	26 728	642	718	2 873	2 640	1 148	1 093	703	48 479
Poistot	-8 437	-22 091	630	-1 818	-1 705	-1 470	-2 842	-1 099	-1 563	-40 395
Tilikauden tulos	3 496	4 637	12	-487	1 168	1 169	-1 586	-6	-860	7 543
Taseen yli-/alijäämä	53 629	56 791	-127	15 832	15 810	6 835	5 117	4 706	4 106	162 699
*)										

*) Luumäen kunnan tasekirjassa kerrotaan, että tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden tulos on enää n. -0,5 milj. € alijäämäinen

Kokonaisuutena Etelä-Karjalan peruskuntien (ei konsernitarkastelua) yhteenlaskettu tilikauden tulos oli Etelä-Karjalan liiton jäsenkunniltaan keräämän tilinpäätösyhteenvedon mukaisesti n. **7,5 milj. €** ylijäämäinen. Kolmella kunnalla (Lemi, Parikkala, Rautjärvi) ja kahdella kaupungilla (Lappeenranta ja Imatra) tilinpäätös oli ylijäämäinen ja neljällä kunnalla se oli alijäämäinen (Ruokolahti, Luumäki, Taipalsaari ja Savitaipale). Savitaipaleen alijäämä oli vain n. 6 000 euroa ja vastaavasti Lemmin ylijäämä oli vain n. 12 000 euroa.

Kaupunkien ja kuntien yhteenlaskettu tasepuskuri Etelä-Karjalassa, eli peruskuntien kertynyt kumulatiivinen ylijäämä, on Etelä-Karjalan liiton keräämien tietojen mukaan noin 162,7 milj. €, mikä tuo jonkun verran hengitys- ja pelivaraa talousennusteiden mukaan heikentyvän verokertymän ja kiristyvän julkisen talouden vuosille 2016–2019.

Vuoden 2015 osalta on havaittavissa, että verotulot ovat olleet lopulta tilinpäätöksissä niin kaupungeilla sekä suurella osalla alueen kunnista alkuperäisessä talousarvioissa arvioitua suuremmat (esim. Imatralla 2,3 M € talousarviota suuremmat ja Lappeenrannalla 5,7 M € talousarviota suuremmat). Valtionosuudetkin on kyetty ennustamaan suhteellisen hyvin. Myös toimintamenojen kasvu on ollut suuressa osassa Etelä-Karjalan kuntia hyvin maltillista.

Konsernitarkastelussa Etelä-Karjalan liiton tilinpäätöstiedustelun tietoihin pohjaten Etelä-Karjalan kaupunkien ja kuntien (konsernien) yhteenlaskettu tilikauden tulos oli n. 25,8 milj. € ylijäämäinen. Pelkästään Lappeenrannan ja Imatran kaupunkikonsernien osuus em. ylijäämästä on 22,7 miljoonaa euroa. Kaupunkien ja kuntien konsernitasolla yhteenlaskettu tasepuskuri Etelä-Karjalassa, eli kertynyt kumulatiivinen ylijäämä, on 133,8 milj. €.

Eksote on noudattanut kuntien kanssa sovittua talouden tasapainottamisohjelmaansa kertyneiden alijäämiensä kattamisessa ja on ollut jopa hieman edellä sovittua aikataulua. Palvelurakennemuutosta toteutetaan yhä panostaen kuntoutukseen ja kotona asumisen tukemiseen. Imatra tuli vuoden 2016 alusta täysipainoisesti mukaan Eksoten toimintaan ja kaupunki sopeuttaa omat toimintansa sen mukaisesti.

Kuntaliiton ja Tilastokeskuksen vuoden 2015 tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien lainakanta Etelä-Karjalassa on ollut vuoden 2015 lopussa 2 579 euroa/asukas eli noin sata euroa edellisvuotta suurempi (2014 lopussa 2472 euroa/asukas). Se on alle Manner-Suomen kuntien keskiarvon (2 793 euroa/asukas).

Maakunnittainen vertailu kuntien asukaskohtaisesta keskimääräisestä vuosikatteesta on sekin vielä arvio. Vuonna 2015 kuntien keskimääräinen asukaskohtainen vuosikate 355 euroa/asukas Etelä-Karjalassa oli maan neljänneksi suurin ja Manner-Suomen keskiarvon (324 euroa/asukas) yläpuolella. Lähitulevaisuudessa epävarmuutta aiheuttavat edelleen kansainväliset talousnäköymät sekä Venäjän ja euroalueen talous. Talouskasvun ennakoidaan olevan pitkään hidasta.

Yleinen taloustilanne, lisääntyneet korjausinvestoinnit ja sisäilmaongelmaiset koulut sekä tarvittavat väistötilat aiheuttavat yhä kunnille taloudellista huolta. Etelä-Karjalan kunnissa tiedostetaan talouspaineet hyvin ja kunnat ovat osin myös strategioissaan ja säästöohjelmissaan jo sopeuttaneet talouttaan. Esimerkiksi Lappeenrannan kaupunki jatkaa säästöohjelmaansa nyt vuosiin 2017 ja 2018 kohdistuen. Valmistelussa ovat pysyvät kuuden miljoonan euron vuosittaiset säästöt, jotka kohdistuvat toimintaan, joka jää kaupungille myös hallituksen suunnitteleman maakuntauudistuksen toteuduttua.

Maakuntauudistus

Sipilän hallitus on sopinut itsehallintoalueille eli maakunnille osoitettavista tehtävistä. Ratkaisu toteuttaa hallituksen 7.11.2015 antamat linjaukset sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen ja itsehallintoalueiden perustamisen jatkovalmistelusta ja itsehallintoalueiden aluejaosta. Maakunnat vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollosta, pelastustoimesta, ympäristöterveydenhuollosta, alueellisista kehittämistehtävistä ja elinkeinojen edistämisen tehtävistä, alueiden käytön ohjauksesta ja suunnittelusta sekä maakunnallisen identiteetin ja kulttuurin edistämisestä sekä maakunnalle lain perusteella annettavista muista alueellisista palveluista.

Etelä-Karjalassa maakuntauudistuksen valmistelu on lähtenyt liikkeelle. Valmistelua vetää virkajohtajista koostuva valmisteluryhmä, joka valmistelee asioita poliittiselle ohjaus- ja seurantaryhmälle.

Valmistelua varten muodostetaan huhtikuun puoliväliin mennessä seuraavat työryhmät:

1. **Talous- ja kiinteistötyöryhmä:** Työryhmä kartoittaa kuntayhtymien ja selvityksessä mukana olevien maakunnallisten organisaatioiden talouden nykytilaa ja tulevaa kehityssuuntaa uudessa maakuntamallissa.
2. **Henkilöstötyöryhmä:** Työryhmä kartoittaa kuntien, kuntayhtymien ja valtionhallinnon nykyisen henkilöstön määrän ja rakenteen yhteistyössä muiden valmistelutyöryhmien kanssa ja tarkastelee työehtosopimuksia ja muita teknisluonteisia henkilöstöasioita.
3. **Yhdyskuntasuunnittelu, liikenne, ympäristö ja alueellisen viranomaisvalvonnan työryhmä:** Työryhmä tarkastelee kuntien, maakuntaliiton ja ELYjen alueiden suunnitteluun ja maankäyttöön sekä viranomaisvalvontaan liittyvien palveluiden tuottamista ja siinä mahdollisesti löydettävissä olevia synergieitoja tai mahdollisuuksia uudessa maakuntavirastomallissa.

4. **Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteet ja ratkaisut työryhmä (ml. ensihoito):** Työryhmä selvittää mm. siitä, onko Eksoten jo olemassa oleva malli sellaisenaan soveltuva siihen, että järjestämisvastuu siirtyy maakunnalle ja että palveluiden tuotanto voi olla monikanavaista (yksityinen ja kolmas sektori, kunnat tai niiden yhtiöt). Myös asiakkaan valinnanvapauden lisäämistä on hallituksen linjauksissa korostettu. Jos nykyistä Eksoten toimintamallia on lainsäädännöllisistä syistä muutettava, laatii työryhmä katsauksen niistä asiakokonaisuuksista joita muutetaan tarpeiden ja lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.
5. **Pelastustoimi:** Maakuntauudistuksen yhteydessä pelastuslaitoksista tulee kehittää entistä vahvempia sisäisen turvallisuuden viranomaistoimijoita, jotka ovat ytimenä siviiliyhteiskunnan suorituskyvystä huolehtimisessa kaikissa turvallisuustilanteissa. Pelastuslaitosten asemaa uusissa maakuntavirasto-organisaatiossa tarkastellaan riittävän itsenäisinä ”kokonaisina” pelastuslaitoksina, keskenään vahvasti verkottuneina ja suoraan maakunnan ylimmän johdon alla.
6. **Elinkeinojen ja aluekehittämisen, työllisyydenhoidon, maaseudun ja koulutuksen työryhmä:** Työryhmä arvioi nykyisen rakenteen ja uuden maakuntamallin eroavaisuuksia ja rajapintoja seudun kilpailukyvyyn/elinvoimaisuuden kehittämisessä koskien eri ministeriöiden (MMM, TEM, OKM) hallinnonalan tehtäviä. Työryhmä käy tehtäväkohtaisesti läpi uudelle maakuntahallinnolle siirrettävät ELYn (ml. TE-palvelut), kuntien, maakunnan liiton tehtävät sekä mahdolliset muut mm. AVlen tehtävät.
7. **ICT-palvelut ja rakenteet työryhmä:** Työryhmä selvittää ICT-palveluihin ja tietohallinnon kokonaisarkkitehtuuriin liittyvien palveluiden tuotannon nykytilan ja tulevaisuuden uuden Etelä-Karjalan maakunnan mallissa.
8. **Poliittinen johtamisjärjestelmä:** Työryhmä luonnostelea palvelujärjestelmien yhteensovittamisen ja poliittisen/luottamushenkilöhallinnon sekä muun johtamisjärjestelmän rakenteen uudessa maakuntamallissa.

9. Maakunnan saavutettavuus ja infrastruktuuri

Olenainen maakunnan elinvoiman tekijä on saavutettavuus ja toimiva infrastruktuuri. Liikenneinfran rakennustyöt parantavat maakunnan yhteyksiä ja saavutettavuutta sekä liikenneturvallisuutta. Kuutostien parannustyöt Taavetin ja Lappeenrannan välillä ovat käynnistyneet ja liikenneväylien korjausvelkaohjelmasta saatiin yli 60 M€ Etelä-Karjalaan Saimaan kanavan sulkujen, Karjalan radan siltojen ja maanteiden kunnostamiseen.

Etelä-Karjala sai hallituksen kevään kehysriihestä vireille pitkään pohjustetun kaksoisraidehankkeen Luumäen ja Imatran välillä. Myönnettyllä 165 miljoonan rakennetaan kaksoisraide Joutsenon ja Imatran välille. Nopeuksien nosto mahdollistuu ja junien ohitusmahdollisuuksia parannetaan. Lappeenrannan ja Imatran ratasiltojen remonttiin liikenneministeriö myönsi jo aiemmin 17 miljoonaa euroa. Kaksoisraide on tärkeä Etelä-Karjalan metsäteollisuuden ja Imatran terästehtaan kannalta radan kapasiteetin kasvaessa ja pulonkaulojen poistuessa. Jatkossa tärkeää on parantaa myös Imatran asemalta Venäjän rajalle kulkevaa yhteyttä mm. metsäteollisuuden isojen investointien lisäessä puun käyttöä ja tarvetta Venäjän tuontipuulle. Raideliikenteen paraneminen näyttäytyy toisaalta kumipyörillä tapahtuvalle kuljetusliikenteelle haasteena, kun yksi juna pystyy kuljettamaan puutavaraa 45 rekka-autollisen verran.

Lappeenrannan lentokenttä eli lentoasemakiinteistö ja lentoaseman liiketoiminta on siirtynyt alueelliseen omistukseen, Saimaan lentoasema-säätiö sr:lle ja perustettavalle Lappeenrannan Lentoasema Oy -nimiselle yhtiölle. Lentokentältä lähtee sovittuja tilauslentoja, mutta sopimuksia säännöllisestä reittiliikenteestä ei vielä ole saatu varmistettua.

Parikkalan rajanylityspaikan kansainvälistäminen avaisi uusia elinkeinopoliittisia mahdollisuuksia erityisesti maakunnan pohjoispäähän. Suomi on suhtautunut asiaan kylmäkiskoisesti siitä huolimatta, että va-

jaa vuosi sitten Venäjän hallitus esitti Suomelle Parikkalan rajanylityspaikan kansainvälistämistä. Rajaliikenteen hiipuminen, tehdyt investoinnit olemassa oleviin rajanylityspaikkoihin ja kansainvälisen politiikan kiemurat lykännevät kansainvälistämistä pitkälle tulevaisuuteen.

Haja-asutusalueilla tietoliikenneyhteydet paranevat. Saimaan Kuitu Oy on Savitaipaleen ja Taipalsaaren kuntien omistama voittoa tavoittelematon valokuituverkkoyhtiö. Saimaan Kuidun valokuituverkkoa on rakennettu vuoden 2015 aikana pääosin yhteisrakentamisella energiayhtiön ja teleoperaattorin kanssa yhteiskaapeliojissa. Paraikaa yhtiö suunnittelee toteutettavaksi Taipalsaaren kunnan alueella valokuituhanketta maaseutuohjelmarahoituksella. Nopeat ja luotettavat tietoliikenneyhteydet helpottavat yrittäjien arkea ja voivat tuoda lisäarvoa esimerkiksi kuntien sote-palveluihin. Sointu-pilotissa testataan toimivia ratkaisuja siihen, että valokuituyhteyksien kautta käytettävien laitteiden ja palvelujen tukemana kotona olisi vielä entistä turvallisempi ja parempi asua.

10. Yhteenveto

Maakuntaohjelman valmistumisen jälkeen syksyllä 2015 Etelä-Karjalan kehityksen tilanne on heikentynyt edelleen erityisesti Venäjän kaupan ja matkailun hiljentymisen myötä. Kevään 2016 aikana kaupan ja matkailun alalla on aistittavissa haaleaa toiveikkuutta. Aina kun ruplan kurssi hiukan vahvistuu, se näkyy heti venäläismatkailijoiden lisääntymisenä Lappeenrannan ja Imatran katukuvissa. Kaupan alan mittavia investointeja valmistui vuoden 2015 aikana niin Lappeenrantaan kuin Imatralla ja molemmissa keskustojen kehittäminen vielä jatkuu. Positiivisia uutisia maakuntaan on saatu niin teollisuusyritysten investointien ja it-alan yritysten hyvän työpaikkatarjonnan kuin alueen infrastruktuurin kehittämistä koskevien rahoituspäätösten myötä. Ilmapiirissä on varovaista positiivista virettä.

Työttömyyden kehitys on edelleen mollivoittoinen ja koko maan tilanteeseen nähden Etelä-Karjalan tilanne on mennyt huonompaan suuntaan. Nuorisotyöttömyyden kasvu on huolestuttavinta eikä nuorisotakuulla ole saavutettu toivottuja tuloksia. Etelä-Karjalassa nuorille suunnattu Ohjaamo-toiminta on kuitenkin toiveita herättävää. Myös pitkäaikaistyöttömien määrä kasvaa, mikä vaatii parempaa työllisyydenhoidon koordinoitua eri toimijoiden välillä. Työllisyyttä edistäviin toimiin on maan hallitus pannut vauhtia.

Kuntatalous Etelä-Karjalassa on tällä hetkellä vakaa ja kunnat ovat tehneet toimia taloutensa sopeuttamiseksi, joskin investointitarpeita kumpuaa mm. kuntien korjausvelan myötä. Alueen peruskuntien kertynyt kumulatiivinen ylijäämä noin 162,7 milj. € antaa hieman pelivaraa ennusteiden mukaan kurjistuville julkisen talouden vuosille 2016–2019. Maakuntaudistusta on ryhdytty valmistelemaan Etelä-Karjalassa myönteisessä hengessä laajalla rintamalla. Eksoten myötä Etelä-Karjalassa on hyvät valmiudet toimia Suomessa uudistuksen etujoukoissa. Hallituksen huhtikuun 2016 linjaukset mm. yhtiöittämisvelvoitteesta tuovat muutostarpeita sote-rakenteisiin myös Etelä-Karjalassa.

ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

KAUPPAKATU 40 D
53100 LAPPEENRANTA

puh. +358 (5) 6163 100
Y-TUNNUS 0869462-5

etunimi.sukunimi@ekarjala.fi
kirjaamo@ekarjala.fi

www.ekarjala.fi/liitto/